

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, oppivelvollisuuslakia, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia. Esityksen keskeisenä ehdotuksena on täsmentää ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen opintojen yhdistämistä ja kaksoistutkinnon suorittamista koskevia säännöksiä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoituksen perusteita siten, että ne nykyistä paremmin vastaisivat oppivelvollisille suunnatun koulutuksen tarpeisiin. Ehdotettu laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024 ja muut ehdotetut lait 1.8.2024.

Esityksen tavoitteena on vahvistaa ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä ja luoda nykyistä paremmat mahdollisuudet näiden koulutusmuotojen opintojen yhdistämiseen sekä ammatillisen perustutkinnon ja ylioppilastutkinnon samanaikaiseen yhdistämiseen. Mikkelin kaupunki pitää tavoitetta tärkeänä. Eri koulutusmuotojen opintojen entistä joustavampi ja laaja-alainen yhdistäminen tukee opiskelijoiden yksilöllisten tavoitteiden ja opintopolkujen rakentamista. Kun opiskelijalla on jo toisen asteen tutkinnon suorittamisen aloittaessaan mahdollisuus yhdistää erilaisia opintoja sujuvasti toisiinsa, tämä edesauttaa tarkoituksenmukaisten koulutuspolkujen muodostumista ja opiskelijan siirtymistä ensimmäisen toisen asteen tutkinnon suorittamisen jälkeen viiveettä jatko-opintoihin korkeakouluihin. Näin myös koulutusjärjestelmä tehostuu.

Esityksessä korostuu näkemys ammatillisesta perustutkinnosta lähtökohtana ja tähän tutkintoon yhdistettävistä ylioppilastutkintoon valmentavista lukio-opinnoista. Käytännössä jo useita vuosia toteutuneiden yhteistyömuotojen kirjaaminen säädöksiin on kannatettavaa. Nykytilanteessa lukiolaiset suorittavat lähinnä vain yksittäisiä opintojaksoja tai projekteja ammatillisen koulutuksen puolella. Tällä esityksellä vahvistetaan eri koulutusmuotojen välistä yhteistyötä, mutta saadaanko

näillä muutoksilla aikaan tehostettua ristiinopiskelua molempiin suuntiin siten, että myös lukiolaiset valitsisivat jatkossa entistä enemmän opintoja ammatillisen koulutuksen tarjonnasta?

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lukiolaissa otettavaksi käyttöön uusi määritelmä ”yhdistelmäopintojen aineopiskelija”, jolla tarkoitetaan ammatillisen perustutkinnon yhteydessä yhden tai useamman lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvien opintojen suorittajaa. Mikkelin kaupunki pitää uuden määritelmän käyttöönottoa perusteltuna, jotta ero tavanomaisen lukion aineopiskelijan ja yhdistelmäopintojen aineopiskelijan välillä tehdään selkeäksi ja opiskelijan oikeudellinen asema tulee nykytilannetta vahvemmaksi. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia yhdistelmäopintojen järjestämisperiaatteisiin. Kannatettavaa on, että yhdistelmäopinnoista sovitaan edelleen koulutuksenjärjestäjien kesken eikä opiskelijalle muodostu automaattisesti subjektiivista oikeutta yhdistelmäopintojen aineopintoihin. Koulutuksen järjestäjä voisi jatkossakin päättää resurssiensa puitteissa, missä laajuudessa yhdistelmäopintoja toteutetaan.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin kaksoistutkinnon määritelmä. Kyseessä on opintojen suoritustapa eikä erillinen tutkintomuoto. Terminä kaksoistutkinto on ollut käytössä sekä opiskelijoilla että kahden tutkinnon opintojen järjestäjillä. Määritelmän lisääminen lakiin vahvistaa olemassaolevia toimintatapoja.

Ehdotus mahdollisuudesta hakeutua kaksoistutkinnon opiskelijaksi valtakunnallisen hakumenettelyn eli yhteishaun kautta on kannatettava. Erityisen tarpeellinen on yhdistelmäopintojen aineopintojen valintaperusteisiin liittyvä ehdotus, jolla mahdollistettaisiin hakijan edellytysten arviointi lukio-opinnoista suoriutumiseksi. Uudistus vahvistaa ammatillisen ja lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyötä ja tiedonkulkua myös kaksoistutkinnon hakumenettelyn osalta.

Esityksessä ehdotetaan myös selkiytettäväksi kaksois- ja kolmoistutkinnon maksuttomuutta koskevan säännöksen sanamuotoa oppivelvollisuuslain 16 §:ssä. Koulutuksen järjestäjän näkökulmasta tämä on tarpeellista, koska nykyisen säännöksen sanamuoto on jättänyt tulkinnanvaraa tilanteessa, jossa ammatillisen perustutkinnon suorittanut opiskelija on osallistunut ylioppilastutkintoon perustutkinnon valmistumisen jälkeen.

Ukkonen Marja
Mikkelin kaupunki